

ZOÖCECIDIA ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ ❧ 277

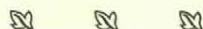
op den grond liggende woning. Bij *Rhodites rosae* en *Rhodites mayri* overwinteren de larven eveneens in de gal, doch deze blijft aan de plant zitten en valt niet af.

Rhodites spinosissimae Gir. op *Rosa rubiginosa* L. en op *Rosa canina* L. Fig. 5E en F.

Zij kan voorkomen op alle deelen van de rozenplant; groeit zij op het blad, dan puilt zij aan beide zijden daarvan uit. A. BAYER CLUMPER.

LITERATUUR

- M. W. BEYERINCK. Ueber Pflanzengallen. Botanische Zeitung. Leipzig. 35 Jahrgang. 1877.
 M. W. BEYERINCK. Bijdrage tot de morphologie der plantengallen. Academisch proefschrift. Utrecht. 1877.
 M. W. BEYERINCK. Beobachtungen ueber die ersten Entwicklungsphasen einiger Cynipiden-gallen. Verhandelingen Koninklijke Akademie van wetenschappen. Amsterdam. Deel 22. 1882.
 M. W. BEYERINCK. Ueber die sexuelle Generation von Cynips kollari. Marcellia-Padova. Band I. 1902.
 DARBOUX UND HOUARD. Zooecidien-Hilfsbuch. Gebrüder Borntraeger. Berlin. 1902.
 W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN. Lijst van de in mijn verzameling aanwezige zooecidia van Nederland. Nederlandsch Kruidkundig Archief. Jaarg. 1923.
 W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN. Tweede lijst van de in mijn verzameling voorkomende zooecidia van Nederland. Archipel drukkerij. Buitenzorg. 1931.
 P. VAN DER GOOT. Beiträge zur Kenntnis der Holländischen Blattläuse. Eine morphologisch-systematische Studie. Tjeenk Willink & Zoon. Haarlem. 1915.
 C. HOUARD. Les zoocécidies des plantes d'Europe et du bassin de la Méditerranée. Librairie scientifique A. Hermann. Paris (Ve). Tome I et II. Tome III 1908. 1913.
 Dr. ERNST KÜSTER. Die Gallen der Pflanzen. Ein Lehrbuch für Botaniker und Entomologen. S. Hirzel. Leipzig. 1911.
 Dr. H. ROSS. Die Pflanzengallen Mittel- und Nordeuropas. Gustav Fischer. Jena. 1911.
 Prof. Dr. H. ROSS. Die Pflanzengallen Mittel- und Nordeuropas — ihre Erreger und Biologie und Bestimmungstabellen. Zweite Auflage unter Mitwirkung von Dr. H. Hedicke. Gustav Fischer. Jena. 1927.

IN 'T HART VAN NOORDHOLLAND.

Tusschen de duinstreek en de Zuiderzee, het Y en de kleistreek van West-Friesland ligt het aloude veengebied, waarvan een groot gedeelte nog officieel Waterland genoemd wordt en dat tot in de zeventiende eeuw bij buitenstaanders twijfel wekte, of ze nu met land of met water te doen hadden. De droogmaking van Beemster, Purmer, Wormer en Schermer hebben eindelijk het pleit beslecht ten gunste van land.

Maar er bleef nog veel twijfelachtigs over. Geen eigenlijke meren, maar een netwerk van sloten en tochten, van zwetten en dieën en breken met daarin gevat weiland en hooiland en rietland en mosveen en enkele kostelijke berkenheitjes. Op menige plaats wordt de kenner hier herinnerd aan den tijd, toen nog geen mensch hier kon huizen en meerval en roerdomp er de hoofdfiguren waren.

Nog altijd klinkt hier de roep van den roerdomp, al hebben hier nijvere menschen door visscherij en veeteelt, handel, scheepvaart en industrie een verrassende hoeveelheid bewoning weten te vormen. Deze bewoning gaat in lange smalle strooken door het gebied heen: Oostzaan, Westzaan, Jisp, de groote Zaanstreek en in de omsluiting van die strooken ligt nog altijd het koninkrijk van den roerdomp, alweer het rijke vogelland in de delta van de groote rivier.

De jongelui van deze streek bevaren de wateren in velerlei gelegenheid. Ook sommige Amsterdammers weten er weg en vereeren het naar verdienste. Het best bekend, en gemakkelijkst te bewandelen is Waterland in engeren zin, de streek beoosten het Noordhollandsch kanaal, met

Uit Binsbergen's „Vogels van Weide en Rietland”.
Fig. 1. Tureluur met jongen.

Ydoorn, Kinselmeer, Barnegat en de Dieën en Breken. Maar het Oostzaner en het Jisper gebied zijn eigenlijk veel rijker en een wandeling of watertocht langs de Twiske geeft gelegenheid tot de schoonste avonturen. Een paar jaar geleden kreeg deze streek groote vermaardheid door de vestiging der steltkluten, maar overigens was er niet veel van bekend.

Dezer dagen is een prachtig boekje verschenen, dat ons nader brengt tot dit hart van Noord-holland. Ik bedoel Nol Binsbergen's *Vogels van Weide en Rietland*. Nol Binsbergen is voor de lezers van „De Levende Natuur” geen onbekende (zie jaargang XL) en ook elders waardeert men zijn prachtige foto's. En nu heeft hij eens goed gegrepen in zijn eigen hart, zijn eigen belevenissen en ons dit prachtige boek gegeven. Prachtig niet alleen om de bewonderenswaardige illustraties, maar prachtig ook om de bezielende openbaring van natuurgenoet, om de waardevolle ervaringen met de vogelwereld.

De verhalen zijn eenvoudig en zonder eenige pretentie. Maar wat valt er veel tusschen de

Uit Binsbergen's „Vogels van „Weide en Rietland”.
Fig. 2. *Broedend Kempshennetje.*

regels te lezen, dank zij de echtheid, de oorspronkelijkheid. Veel van die „Natuurboeken” kijk je waardeerd door, om ze later haast nooit meer ter hand te nemen, maar Nol Binsbergen willen we herlezen. Merkwaardig hoe zijn waarnemingen omtrent de kempshantjes kloppen met de nog al eens bestreden beweringen van Edmund Selous. Het hoofdstuk over de Bruine Kiekendief is wel een van onze mooiste brokken vogellitteratuur. Vogelbeschermers en opvoeders mogen eens oplettend nalezen wat hij vertelt van den „omgang met de natuur” van de tien-

Uit Binsbergen's „Vogels van Weide en Rietland”.
Fig. 3. Veldleeuwerik met jongen.

jarige knapen op het platte land en dat na tientallen jaren van luidkeels verkondigde vogelbescherming. Autoriteiten die wetten en bepalingen maken mogen eens kennis nemen van zijn heel eenvoudige mededeeling omtrent het broeden van de watersnippen en de verzorging van den wildstand. Zoo zit dit aardige boek propvol met wetenswaardigheid en haast ieder woord is een aansporing, om te gaan genieten van onze kostelijke Hollandsche natuur.

En dat er na zoo vele jaren van „natuursport” in de onmiddellijke nabijheid van Amsterdam nog veel onverwachts, haast ongelooflijks te beleven valt, mag blijken uit het volgende: „Juist zitten we goed en wel verscholen en willen een sigaar opsteken om de muggen te

Uit Binsbergen's „Vogels van Weide en Rietland”.
Fig. 4. Porcelainhoentje.

verdrijven als plotseling een bruin vogeltje, ongeveer zoo groot als een spreuw, voorovergebogen langs ons heen rent. Een meter of tien verder verdwijnt het tusschen 't riet en gluurt vandaar met zijn donkere kraaloogetjes in onze richting. Zag je dat? fluister ik en stoot mijn vriend aan „Bünt reidhinsje”, fluistert mijn Friesche vriend terug.

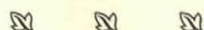
We houden ons zoo stil mogelijk en wenschen elkaar met een blik geluk, dat we zoo iets zeldzaams van dichtbij te zien krijgen. Maar het valt niet mee, om in 't riet stil te zitten, wanneer de insecten je gonzend bestoken en door een onvoorzichtige beweging van mijn makker, die een paar al te hevig stekende muggen wil verjagen, kraakt het riet. We verwachten natuurlijk niet anders of het schuwe vogeltje, dat ons nu in 't oog gekregen heeft, zal de beenen nemen, maar juist het tegenovergestelde gebeurt; nieuwsgierig komt het argelooze porceleinhoentje op ons toe. Nu staat het vijf meter van ons verwijderd en nog eens laten wij het riet kraken, dezen keer opzettelijk. En weer komt het diertje nader bij . . .

De rest van het avontuur is nog wonderlijker, maar ik mag niet verder naschrijven. Zou ook nog menige andere bladzijde kunnen nemen.

Wij mogen Nol Binsbergen wel heel dankbaar zijn dat hij door dit boek voor iedereen de groote waarde van dit Noordhollandsche waterland als natuurgebied duidelijk maakt.

Ik roemde reeds de illustratie. De prachtige foto's zijn met groote zorg en met toepassing van de volmaakste techniek gereproduceerd. De uitgeverij Boot maakt met dit boek een bijzonder goede beurt, evenals de drukkerij van Koch & Knuttel. En ik hoop dat Binsbergen ons mettertijd verblijden zal met een vervolg. Het lot is hem blijkbaar gunstig, zijn werkracht groot en ons Noordholland nog onuitputtelijk.

JAC. P. THIJSSSE.

EEN GEOLOGISCHE KAART VAN NEDERLAND IN IEDERS BEREIK.

Sinds 1918 werken 's Rijks Geologische Dienst en zijn opvolgster De Geologische Stichting, afdeling Geologische Kaart, onder leiding van Dr. P. TESCH, aan de samenstelling van een Geologische Kaart van Nederland op schaal 1 : 50.000. Deze kaart, waarvan regelmatig bladen zijn uitgegeven, en die haar voltooiing begint te naderen, heeft reeds veel waardeering geoogst en vormt uiteraard de belangrijkste bron van gegevens over de samenstelling en het ontstaan van de aan en nabij de oppervlakte voorkomende lagen van eenig deel van Nederland.

Ondanks beteekenis en kwaliteiten van de verschenen bladen van de Geologische Kaart 1 : 50.000 zijn vele personen, die door hun ambt of anderszins met de geologie van Nederland te maken hebben, nog weinig met de uitgave bekend, hetgeen ten deele veroorzaakt wordt door onwetendheid betreffende het bestaan er van, ook wel, omdat hun geologische kennis niet toereikend is voor het juiste begrip van de kaart. In verband met dit laatste punt wordt vrij algemeen betreurd, dat de bladen niet vergezeld zijn van een toelichting. Ook schijnt de prijs van de afzonderlijke bladen de verbreiding van de kaart te bemoeilijken, alhoewel de bladen verkocht worden voor een bedrag van f 0,75 à f 2,25, welk bedrag slechts voldoende is, om de drukkosten te dekken. Voorts is het ten gevolge van de wijze van drukken moeilijk, de bladen aan elkaar te leggen en zodoende van een bepaald gebied een overzichtelijk geheel te krijgen. Bovendien leenen de kleuren der kaart zich daar weinig toe.

Toch geeft de afzet van de bladen van de Geologische Kaart 1 : 50.000 een geheel verkeerd beeld van den invloed, die het werk van de Geologische Stichting op haar gebied reeds heeft verkregen, aangezien allerlei auteurs over onderwerpen betreffende de geologie van Nederland de gegevens van de officieele kaart in door hen gepubliceerde kaarten hebben verwerkt. Hier van noemen wij slechts F. J. FABER, *Geologie van Nederland*, 2e druk, 's-Gravenhage 1933; R. SCHUILING e.a., *Nederland, Handboek der Aardrijkskunde*, 6e druk, Zwolle 1934—1936; P. R. BOS en J. F. NIERMEYER, *Schoolatlas der Geheele Aarde*, 35e druk, Groningen, Batavia 1936; W. A. J. OOSTING in: *Streekplan voor Oostelijk Gelderland*, Arnhem 1935; F. H. VAN RUMMELEN, *Geologische Kaart der Oppervlakte van Limburg en aangrenzend Nederlandsch gebied*, verschenen in: Dr. WIN. ROUKENS, *Wort und Sachgeographie Südost-Niederlands und der umliegenden Gebiete*, Nijmegen 1937; W. J. JONGMANS en F. H. VAN RUMMELEN in: *40 jaren Spoor en Mijnen in Zuid-Limburg*, Heerlen 1936; en in: *De Bodem van Zuid-Limburg*, Zeist 1937.

Een zeer belangrijk gevolg van de werkzaamheden van de Geologische Stichting is geweest, de uitgave van een Geologische Overzichtskaat van Nederland 1 : 200.000, door het Geologisch Mijnbouwkundig Genootschap voor Nederland en Koloniën, van welke kaart reeds één blad